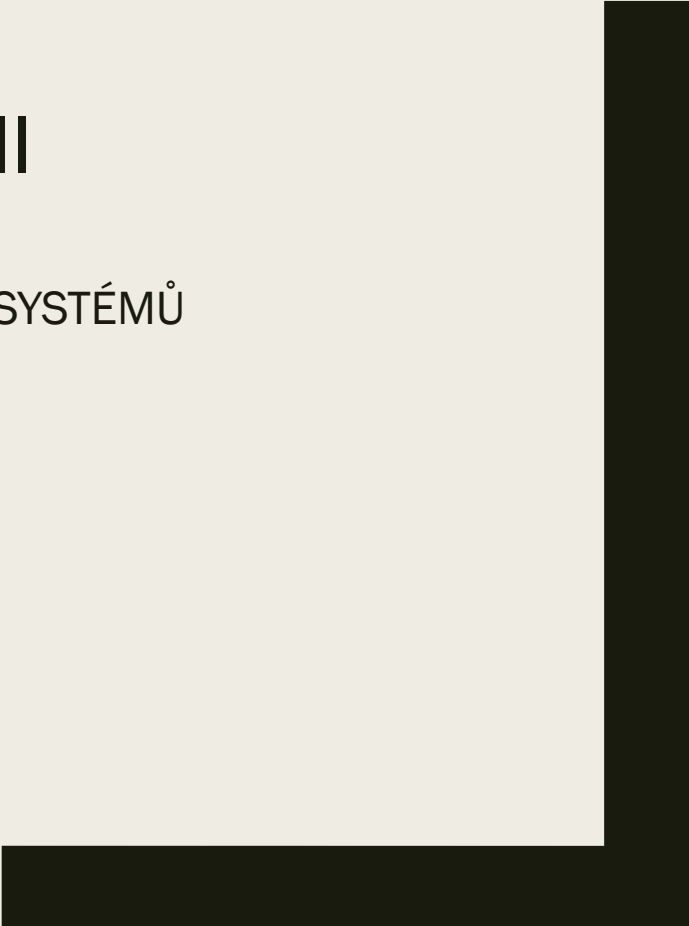

STRANICKÉ SYSTÉMY II

ÚVOD DO STUDIA STRANICKÝCH A VOLEBNÍCH SYSTÉMŮ

7. prosince 2021

Ideologické dimenze v Evropě – Arend Lijphart

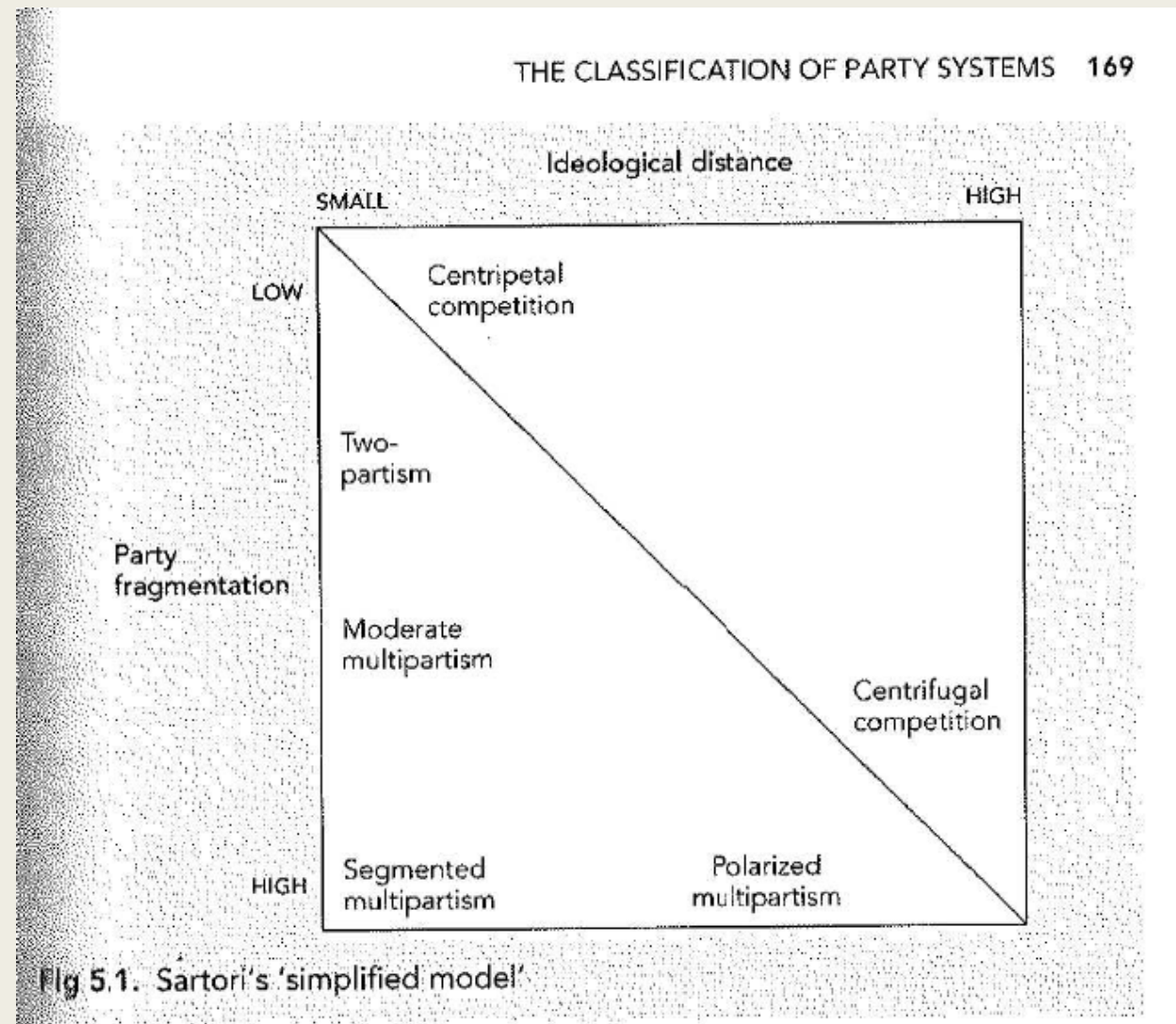
1. socioekonomická
2. náboženská
3. kulturně-etnická
4. urbánně-rurální
5. post-materialistická
6. podpora režimu
7. zahraniční politika - včetně otázky EU

TABLE 18.1. Ideological Dimensions of European Party Systems in the 1970s

<i>Country</i>	<i>Socio-Economic</i>	<i>Religious</i>	<i>Cultural-Ethnic</i>	<i>Urban-Rural</i>	<i>Regime Support</i>	<i>Foreign Policy</i>	<i>Post-Materialist</i>
Austria	X	X					
Belgium	X	X	X				
Denmark	X			X			
Finland	X		X	X	X		
France	X	X			X	X	
West Germany	X	X					
Greece	X				X	X	
Ireland	X					X	
Italy	X	X			X	X	
Netherlands	X	X					X
Norway	X	X		X			X
Portugal	X				X	X	
Spain	X				X	X	
Sweden	X			X			X
Switzerland	X	X					
United Kingdom	X						

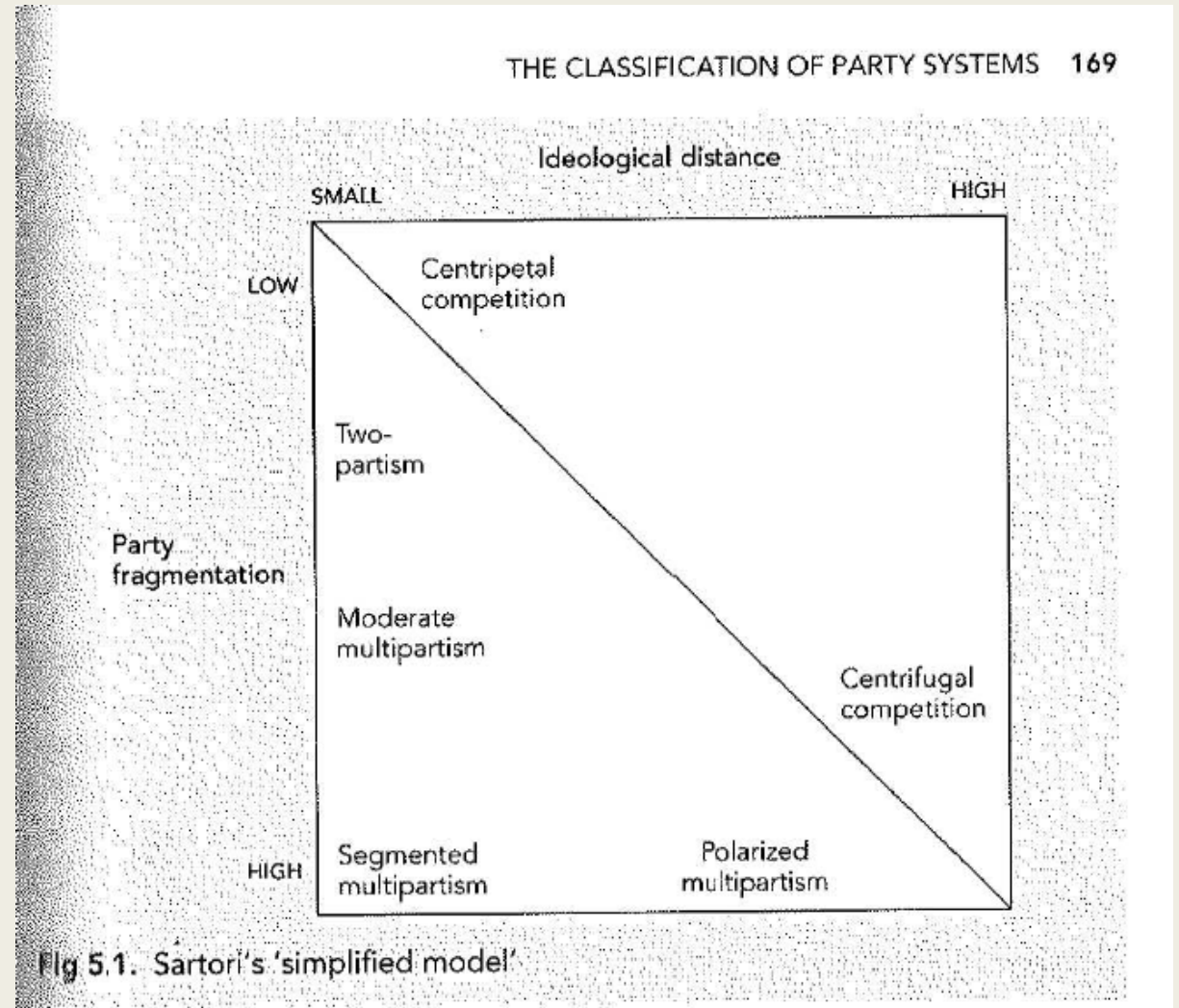
Sartoriho model

- Počet stran – stranická fragmentace
- Ideologická vzdálenost – polarizace
- Důraz na vzájemné působení stran a stranickou soutěž
- Centripetální (dostředivé) vs. Centrifugální (odstředivé) soutěž

G. Sartori a stranické systémy

- Bipartismus
- Umírněný multipartismus
- Segmentovaný multipartismus
- Polarizovaný multipartismus
- Predominantní strana

G. Sartori a stranické systémy

Bipartismus

1. dvě strany jsou v postavení, v němž mohou soupeřit o absolutní většinu **křesel**;
2. jedna z těchto stran uspěje a může vládnout sama;
3. tato strana si přeje vládnout sama;
4. alternace u moci zůstává věrohodným očekáváním

■ Dualismus tendencí

- *politická řešení mají dualistickou podobu*
- *existuje strana středu, nikoli středová tendence*

■ USA, Velká Británie, Nový Zéland, Kostarika

G. Sartori a stranické systémy

Umírněný pluralismus

- 3 – 5 stran
- absence bilaterální opozice, anti-systémové strany
- 1. relativně malá ideologická vzdálenost,
- 2. bipolární koaliční uspořádání
- 3. dostředivá soutěž

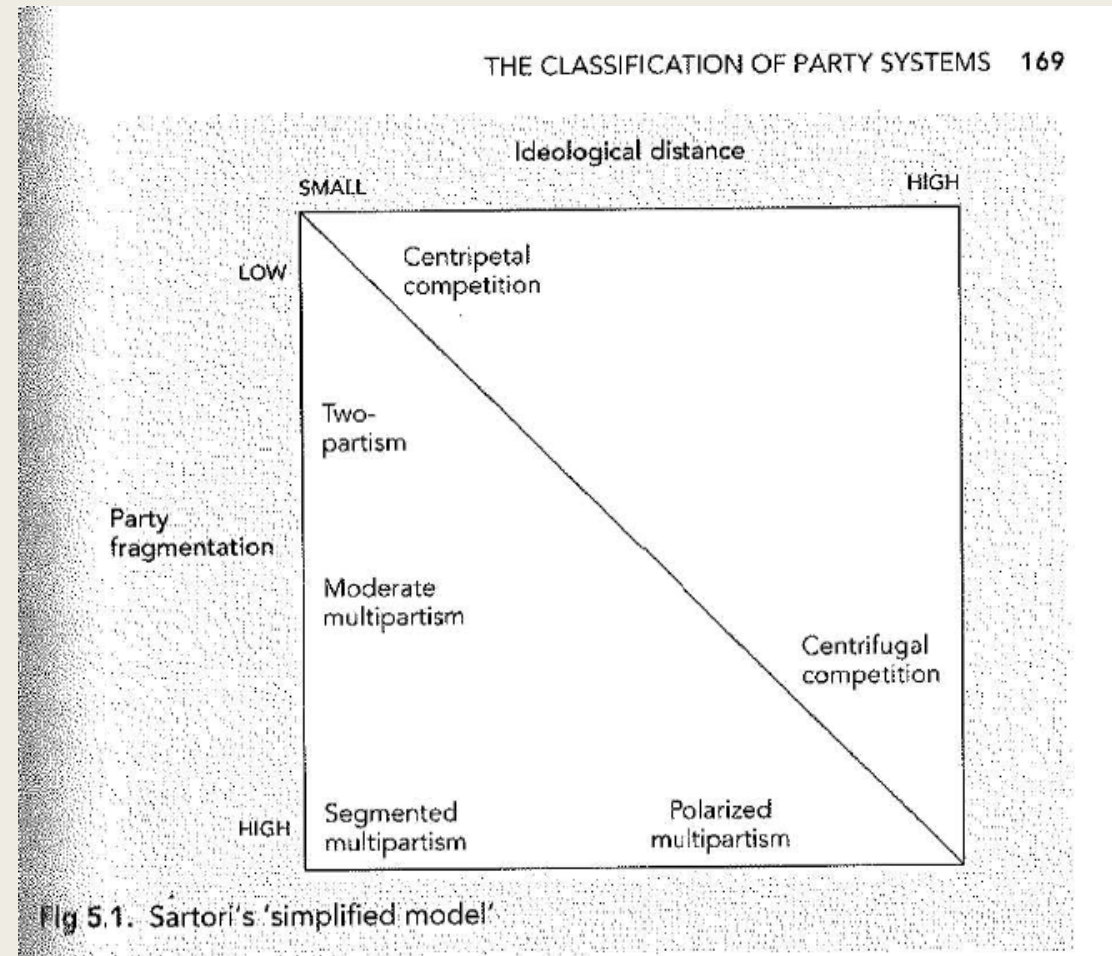
Segmentovaný pluralismus

- Val Lorwin
- *“uspořádání sociálních aktivit, vzdělanostních a komunikačních systémů, dobrovolných sdružení a politických stran podél linií náboženských a ideologických”*
- Belgie, Holandsko, Švýcarsko

G. Sartori a stranické systémy

Polarizovaný pluralismus

1. Přítomnost relevantních anti-systémových stran
2. Dvoustranická opozice
3. Středové umístění jedné strany
4. Vysoká polarizace
5. Převládání odstředivých tendencí
6. Přehnaná ideologizace politiky a absence pragmatismu
7. Neodpovědná opozice
8. Politika trumfování

G. Sartori a stranické systémy

- Systém predominantní strany
- **rozdíl** od dominantní strany:
„kdykoliv nacházíme v politickém zřízení stranu, která předstihuje všechny ostatní, je tato strana **dominantní** v tom, že je významně **silnější než ostatní strany**”
- nedochází ke střídání po 4 vládní období

